

PÁLYÁZATI KIÍRÁS

a Nemzeti Örökség Intézete

nyilvános pályázatot ír ki

a

Határainkon túl nyugvó magyarok emlékhelyének

építészeti-művészeti koncepciójának kiválasztására

2023. február 21.

1. A pályázat kiírója

A pályázat kiírója a [Nemzeti Örökség Intézete](#) (a továbbiakban: Kiíró), aki egyben a pályázat lebonyolítója is.

2. A pályázat preambuluma

„Mintegy 170 éves történelmével a Fiumei úti sírkert (régén Kerepesi úti temető) mára olyan kultuszhelyé vált, mint a párizsi Père-Lachaise, ahol Molière, Chopin és Jim Morrison sírja helyett Ady, Jókai, Arany, Kossuth, Erkel, Faludy, Jancsó és Kertész Imre sírját lehet felkeresni. A sírkert a 19. század közepén Pest köztemetőjeként nyílt meg, majd a század végére Magyarország legrangosabb kegyeleti helyévé vált. Itt áll többek között Batthyány Lajos, Deák Ferenc és Kossuth Lajos mauzóleuma, de a temető nemzetünk nagyjainak emlékezete mellett az 1849 óta egymást váltó történelmi korszakok lenyomatát is őrzi.

Itt nyugszanak legnagyobb számban a magyar történelem és kultúra nagyjai, a síremlékek jelentős része művészettörténeti érték, híres építészek, szobrászok alkotása. A sírkertben külön parcellát kaptak a művészek, a jakobinusok, az 1848-as és 1956-os forradalmak hősei, és hatalmas mauzóleum emlékeztet a pártállami idők halottkultuszára is. A gazdag növény- és állatvilágáról is ismert, arborétumnak is beillő nagy temetőkert 56 hektáron terül el. A páratlan sírkert 2016 óta áll a Nemzeti Örökség Intézete kezelésében, és fogadja immár méltó módon látogatóit.” (forrás: <https://fiumeiutisirkert.nori.gov.hu>)

A sírkert nemzeti emlékhely, amely nem csupán az ott eltemetettek, hanem az egész nemzet szimbolikus kegyeleti helye: valamennyi egykori honfitársunké, a ma élőké és a jövő nemzedékeié egyaránt. Ugyanakkor történelmi vagy személyes okokból, de számos egykori honfitársunknak nincs sírhelye hazánkban. A Kiíró ezért egy olyan, jelképes emlékhelyet kíván megvalósítani a Fiumei úti sírkertben, amely minden olyan egykori honfitársunk szimbolikus emlékhelye, akiknek nincs országhatárainkon belüli nyughelye, vagy azért, mert más országok területén található sírhelyük, vagy pedig azért, mert a 20. század traumatikus eseményei nem tették lehetővé, hogy bárhol is sírhelyük lehessen.

3. Az emlékhely programja

Ennek a különleges emlékhelynek a műfaja a temetőben nem előzmény nélküli. A Fiumei úti sírkert 30/2-es parcellájában 1931-től jelképes síremlék állt a határon túl elhunyt és ott eltemetett magyarokra emlékezve. Ezt, a trianoni döntésre utaló, arra emlékező emlékművet időközben lebontották, eredeti helyén azóta sírokat telepítettek. Ugyanakkor a Kiíró nem ennek az emlékműnek a rekonstrukciójára törekszik, hanem annak eszmei kereteit meghaladva, ki kívánja terjeszteni az emlékezést mindazon egykori honfitársainkra, akiknek határainkon belül – történelmi vagy személyes okokból – nem lehet végső nyughelyük. A határon túli szókapcsolat alatt nem csupán a velünk szomszédos, kárpát-medencei országok értendők, hanem minden olyan külföldi helyszín/ország, ahol magyar származású egykori honfitársunk nyugszik, illetve ahol természetes vagy erőszakos halálát lelte egykor.

Az emlékhely létrehozásával ugyanakkor nem szimbolikus sírhely, hanem kegyeleti tér kialakítása a cél, amely mindazon személyeknek állít emléket, akik Magyarország mai határain kívül vannak eltemetve, akik a traumatikus történelmi események hatására, személyes tragédiák okán vagy más okból, saját szándékukon és döntésükön kívül vagy éppen azért hagyták el az országot, és ebből kifolyólag külföldön nyugszanak, vagy saját sírjuk sehol sem lehetett.

Az emlékhely szolgálhat akár nagyszabású rendezvények helyszínévé is, azonban elsődleges célja az, hogy a személyes megemlékezéseknek biztosítson méltó teret. Éppen ezért nem elsősorban síremlék, hanem inkább az egyéni és közösségi emlékezésnek és annak a sírkerthez méltó megfogalmazásához várja a Kiíró a pályázók javaslatait. Az emlékhely a nemzeti, a közösségi összetartozás kifejezése mellett törekedjék a személyességet kifejező atmoszféra építészeti-művészi megjelenítésére is.

A Kiíró nem kívánja sem az emlékhely formai, sem szimbolikus, sem narratív vagy anyaghasználati programját meghatározni, mindezekben számít a pályázók javaslataira.

4. A helyszín

A jelenlegi pályázat tárgyát képező emlékhely helyszínéül a Kiíró a 29/3-as parcellát határozza meg, amelyben a reformkor és a kiegyezés időszakának neves személyiségei nyugszanak. A parcella középső, zöldfelülettel borított részén – a meglévő sírok és fák tiszteletben tartása mellett – az emlékhely bárhol elhelyezhető, ugyanakkor a pályázók vegyék figyelembe, hogy az elfoglalt terület legfeljebb 180m² (15x12m) lehet. Minimális méretre nincs a Kiírónak megkötése.

A helyszín a pályázók koncepciójának függvényében elektromos áram illetve vízvezetékkel ellátható, de a Kiírónak nem elsődleges célja ezek használata. Általában: az emlékhely tervezése során a pályázók igyekezzenek reflektálni a jelenkorban meghatározó és releváns fenntarthatóság és időállóság fogalmaira, mind a formai kialakítás, mind az anyaghasználat tekintetében, kerülve minden felesleges, túlzó gesztust, formát, szimbólumot és anyagbeli, szerkezetbeli kifejezésformát.

5. A pályamű megvalósításának keretösszege

A teljes megvalósításra – beleértve valamennyi engedélyezési és kivitelezési tervdokumentáció elkészítésére, a szükséges engedélyezési eljárás(ok) lefolytatását meghatalmazás alapján, a hatóság(ok) által előírt szakértői szakvélemények beszerzését és a teljes megvalósításhoz szükséges szakági munkák elvégzését, valamint minden olyan, a feladat elvégzéséhez szükséges összes felmerülő költséget, beleértve a fizetendő adókat, illetékeket, közterheket, biztosítási és egyéb díjakat is, amelyek a szerződés teljes körű teljesítéséhez szükségesek – **bruttó 100 millió Ft** áll rendelkezésére. (A jelen pályázat díjazása ezen felül értendő.) A pályázónak figyelembe kell vennie a rendelkezésre álló keretösszeget és az elbíráláshoz szükséges részletes költségbecsléssel kell igazolnia, hogy pályaműve abból teljes körűen megvalósítható.

6. A pályázat jellege és a pályázók köre

6.1. A pályázat nyilvánossága

A Kiíró a pályázatok bírálatát dokumentálja és a bírálat eredményéről írásban minden pályázót értesíti, illetve a díjazásban részesített pályázato(ka)t a honlapján (intezet.nori.gov.hu) feltünteti. A titkosság biztosítása érdekében a pályaművet, azaz a 7.2 pont szerinti tartalmi elemeket tartalmazó dokumentumokat és munkarészeket jellegével, névalírással ellátni vagy egyéb, a titkosságot sértő módon megjelölni nem szabad, és a pályamű nem tartalmazhat olyan utalást sem, amelyből a szerző személyére következtetni lehet.

Nyilvános bemutatásra kerülnek a díjazásban részesített pályázatok, és azok a nem díjazott művek, melyek nyilvánosságra hozatalához a pályázó hozzájárult.

6.2. A pályázaton való részvétel feltételei

A Kiíró célja, hogy megszólítva érezzék magukat építészek, tájépítészek vagy más alkotóművészeti ágak képviselői. Kiíró kifejezetten a különböző társszakmák képviselőinek összefogását, mivel a gondolatkör eltérő perspektívák általi megközelítése gazdagíthatja a pályamű koncepcióját.

A Kiíró ideális alkotócsoportokat vagy egyszemélyben pályázókat is vár,

- aki(k) a jelen kiírásban meghirdetett feladattal azonosulni tud(nak), annak megvalósítására vállalkozik/vállalkoznak, a köztéri alkotás létrejöttét a megtervezéstől a felállításig nyomon követi(k), és abban aktívan részt vesz(nek),
- aki(k) a pályázat benyújtásával, és annak mellékleteként csatolt szerződés (a továbbiakban: Szerződés) aláírásával a pályázati kiírás feltételeit magára/magukra nézve kötelezőnek fogadja/fogadják el,

- a Kiíró kifejezett bátorítja a hazai építész vagy tájépítész felsőoktatási intézményekben tanuló hallgatókat, hogy tervezési jogosultsággal is rendelkező tanáraikkal, konzulenseikkel csapatot formálva készítsenek pályázatot,
- a pályázó vagy a pályázó csoport egyik tagjának rendelkeznie kell a tervezéshez szükséges jogosultsággal, amelynek igazolását a lezárt borítékba csatolni szükséges a 7.2 szerint

Nem indulhat a pályázaton az a személy, aki a bírálóban, döntésben illetve előkészítésében részt vesz, ilyen személy hozzátartozója, vagy aki a Kiíróval, a bíráló bizottság tagjait delegáló szervezet bármelyikének részvételével működő gazdálkodó szervezettel áll munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban, ezekben a szervezetekben tulajdoni részesedéssel rendelkezik.

A pályázó a pályázat benyújtásával vállalja, hogy nyertes pályázat esetén annak tervezésére kötendő szerződéshez magyarországi lakhellyel és adószámmal rendelkezik, az emlékhely terveit határidőre elkészíti.

A pályázat Kiírója a mű megismerése és bírálata érdekében ingyenesen felhasználási jogot szerez a mű ismertetésére és kiállítására. Ezen túlmenően a pályázat Kiírója a díjazásban részesített művek esetében, díjazás ellenében felhasználási jogot szerez a mű teljeskörű felhasználására, tovább- és átervezésére, nyilvánosságra hozatalára, így a pályázattal kapcsolatos eseményeken a pályaművek nyilvános bemutatására, különösen, de nem kizárólagosan: rendezvényeken, sajtóban, médiában, nyomtatásban, elektronikus felületen, honlapjukon jogosultak a pályamű valamennyi részletének bemutatására.

Az I. díjban részesített pályamű tekintetében a pályázat kiírója vételi jogot szerez a 9. cím szerinti díjazás ellenében a pályamű teljeskörű, minden korlátozástól mentes kizárólagos felhasználói jogára, ennek keretében a mű teljeskörű felhasználására, tovább- és átervezésére, nyilvánosságra hozatalára, így a pályázattal kapcsolatos eseményeken a pályaművek nyilvános bemutatására, különösen, de nem kizárólagosan: rendezvényeken, sajtóban, médiában, nyomtatásban, elektronikus felületen, honlapjukon jogosultak a pályamű valamennyi részletének bemutatására, továbbá tervdokumentáció készítésére és kivitelezésre.

7. A pályázat benyújtása

Egy pályázó több pályaművet is benyújthat.

A pályázat nyelve: magyar.

7.1. A pályázat benyújtásának módja és határideje

A pályázók számára éppúgy gondolati támpontokat jelenthet az újonnan megvalósítani kívánt emlékhely épített előzménye, mint a helyszínnek, magának a Fiumei úti sírkertnek a története. Egyebek között a tervezett emlékhely megközelítése, látványának a feltárulása, környezetbe illesztése miatt is fontosnak tartja a Kiíró, hogy a pályázók megismerjék a tervezett Emlékmű tágabb környezetét is, ezért tematikus sétát és helyszínbejárást tart a Fiumei úti sírkertben 2023. március 3-án és március 7-én (találkozó a főbejáratnál 14 órákor).

A helyszínbejáráson a pályázat tárgyával kapcsolatos konkrét kérdéseket feltenni nem lehet, ugyanakkor minden, a bejáráson résztvevő vagy azon részt nem vevő pályázó is feltehet kérdéseket a pályázattal kapcsolatban. A kérdéseket kizárólag elektronikus levélben lehet beküldeni a nori@nori.gov.hu email címre, legkésőbb 2023. március 12-ig. A kérdéseket és válaszokat a Kiíró megküldi valamennyi kérdést feltett pályázó számára, és közzéteszi saját honlapján is, legkésőbb 2023. március 17-ig.

A pályázat benyújtásához előírt dokumentumokat a 7.2 pont szerinti formátumban kell benyújtani.

A pályaműveket lezárt, a címzéslap felhasználásával ellátott, semmilyen a pályázó kilétére utaló jellel el nem látott csomagban kell feladni postai vagy futárszolgálat útján a 1086 Budapest Fiumei út 16-18 (Nemzeti Örökség Intézete) címre úgy, hogy az legkésőbb 2023. május 2. 17:00 perccig beérkezzen. A pályamű határidőre történő beérkezése a pályázó felelőssége.

Hiánypótlásra nincs lehetőség, viszont a Kiíró saját hatáskörben kiegészítő információkat kérhet a pályázótól.

7.2. A Pályázat során benyújtandók

- a) **lezárt, semmilyen feliratot, jelzést, a pályázó kilétére vonatkozó utalást nem tartalmazó A4-es formátumú fehér boríték**, benne:
- kitöltött pályázati ADATLAP (a pályázati kiírás melléklete)
  - aláírt MEGALLAPODÁS a felhasználási jogokról és a nyilvánosságra hozatalról (a pályázati kiírás melléklete)
  - a tervezési jogosultság igazolása
  - a tervdokumentáció digitális adathordozón pdf-formátumban és az ADATLAP doc-formátumban (pendrive vagy cd)
- b) **tervdokumentáció: legfeljebb 3 db A1-es, 3 mm habkartonra kasírozott, sorszámozott tábló**, rajtuk:
- MŰLEÍRÁS, benne a költségbecsléssel
  - HELYSZÍNRAJZ: az emlékhely alkotás elhelyezésére szolgáló helyszínrajz (M1:200 vagy 1:500, koncepció szerint)
  - ALAPRAJZOK, METSZETEK, HOMLOKZATOK (M1:100, 50, 20, koncepció szerint)
  - LÁTVÁNYTERVEK: min. 1 db. környezetbe illesztett látványterv, másik 2 db szabadon választott nézetből
- c) **makett** (a koncepció szerinti anyaghasználattal és léptékben)

A lezárt csomagban elhelyezett a), b) és c) szerinti munkarészek tartalmazhatnak személyes adatokat, jellegével, azokat névaláírással ellátni vagy egyéb, a titkosságot sértő módon megjelölni nem szabad, és a pályamű nem tartalmazhat olyan utalást sem, amelyből a szerző személyére következtetni lehet. Ettől eltérő vagy hiányos benyújtás az értékelésből való kizárást vonja maga után.

A pályázat során megadott személyes adatokat a pályázat Kiírója jelen kiírás szerint titkosan, és kizárólag a pályázat lebonyolítása céljából és annak időtartama alatt kezeli.

8. A pályaművek elbírálása

8.1. A bírálati szempontrendszer:

- a kiírás szellemiségéhez és céljához, illetve a Fiumei úti sírkert kulturális jelentőségéhez való igazodás minősége,
- a pályamű magas színvonala, eredetisége,
- a pályamű kapcsolódása a megadott tematikához,
- megvalósíthatóság, fenntarthatóság biztosítása,
- a költségkeretek betartása.

8.2. A Bíráló Bizottság

Dr. Fejérdy Tamás DLA műemlékvédelmi szakértő, a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottsági tagja, a Bíráló Bizottság elnöke;

Prof. Erős István Munkácsy-díjas grafikusművész, a Magyar Képzőművészeti Egyetem rektora;

Gyürki Kiss Pál Pro Architectura és Budapest Építészeti Nívódíjas építész;
Krizsán András DLA Ybl-díjas építész, a Magyar Építőművészek Szövetségének elnöke;
Dr. Mélyi József művészettörténész, kurátor, kritikus;
Móczár Gábor, a Nemzeti Örökség Intézete főigazgatója;
Pelle Zita építész, a Móricz Zsigmond körtéri 56-os emlékhely tervezője;
Szabó Levente DLA építész, tanszékvezető egyetemi tanár (Budapest Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Építészmérnöki Kar);
Szmrecsányi Boldizsár Kossuth-díjas szobrászművész;
Zsigmond Attila okleveles formatervező művész, a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság tagja.

A Bíráló Bizottság munkája nem nyilvános. A Bíráló Bizottság a bírálati munkáról, a pályázat lebonyolításáról, értékeléséről, a pályaművek rangsorolásáról hozott döntésekről folyamatos jegyzőkönyvet és írásbeli összegzésként zárójelentést készít. A zárójelentést és a díjazásban részesített pályamunkákat a Kiíró nyilvánosságra hozza. A Kiíró az eredményhirdetést követően nyilvános kiállítást szervez a díjazott, valamint a nem díjazott, de egyedi engedély alapján nyilvánosságra hozható pályaművekből.

A Bíráló Bizottság munkáját jogi szakértő segíti.

A Bíráló Bizottság a bírálatból kizárja: a határidőn túl érkező, a formai követelményeket nem teljesítő, illetve hiányos pályaműveket.

A pályázók beazonosítására (a lezárt borítékok felbontására) csak a folyamatos jegyzőkönyv és a szakmai bírálatokat rögzítő dokumentumok aláírása után kerül sor.

Amennyiben a szerzőkkel, illetve munkatársakkal kapcsolatosan a szakmai bírálat és a pályázók beazonosítása után merül fel kizáró ok, az érintett pályaművet a pályázatból ki kell zárni.

8.3. A pályázat elbírálása, eljárási szakasz

A pályázók azzal, hogy pályaművüket benyújtották, alávetik magukat a pályázati kiírás feltételeinek, a Bíráló Bizottság és a Kiíró döntésének. A pályázó a pályamunka benyújtásával vállalja, hogy a bírálati eljárás folyamán született értékelést elfogadja, az ellen kifogással nem élhet.

A Bíráló Bizottság többségi szavazással dönt a díjazásban részesítendő pályaművek rangsoráról.

8.4. Döntés, eredményhirdetés

A Bíráló Bizottság a Kiíró felé javaslatot tesz a nyertes pályaműre. A Kiíró fenntartja a jogot, hogy amennyiben nem találja megfelelőnek a beérkezett művek színvonalát, a pályázatot eredménytelennek nyilvánítsa vagy új pályázatot írjon ki. Döntése ellen fellebbezésnek helye nincs.

Az eredményhirdetés időpontjáról minden pályamű szerzője értesítést kap emailen.

9. Díjazás

A pályaművek díjazására mindösszesen bruttó 6 millió Ft áll rendelkezésre, azzal a megkötéssel, hogy

az I. díjban részesített pályamű díjazása maximum bruttó 3.000.000.- Ft.

A Bíráló Bizottság döntése alapján további művek is díjazásban részesíthetők, e pályaművek díjazása min. bruttó 500 000.- Ft. A díjazás mértékére a Bíráló Bizottság tesz javaslatot a Kiírónak, amelyet a zárójelentésben is rögzít.

A Kiíró az 1. díjas pályamű szerzőjével vagy szerzőivel kívánja az emlékhely tervezésére és engedélyeztetésére vonatkozó szerződést megkötni.

Budapest, 2023. február 21.

1. sz. melléklet:
  - helyszínrajz a maximális tervezési terület lehatárolásával (dwg és pdf)
  - fotódokumentáció a jelenlegi állapotról
  - archív fotók
2. sz. melléklet: ADATLAP
3. sz. melléklet: MEGÁLLAPODÁS
4. sz. melléklet: címzéslap
5. sz. melléklet: Nyilatkozat
6. sz. melléklet: Meghatalmazás